

I - УВОДНИ И МЕТОДОЛОШКИ ПРИСТУП

1. Предмет истраживања и формулисање проблема истраживања

Теоретичари – методолози су утврдили и прихватили да је самим избором и формулисањем теме већ начелно одређен предмет рада и формулисан проблем¹. Прихватајући такав став и схватање утврдили смо да је предмет овог рада мјесто и улога Уставног суда Босне и Херцеговине у систему власти.

Избор теме и формулисање теме истраживања трајао је нешто дужи период. Полазна основа био је глобални (шири) интерес за научну – теоријску област уставности, законитости, владавине права и правне државе. У оквиру тако широког дијапозона интересовања, требало је утврдити тачан, логичан и прихватљив назив теме, при чему смо се руководили већ познатим методолошким правилима.

Тако утврђен предмет истраживања подразумева цјеловиту обраду уставноправног подручја, али и истраживања и обраду уставносудске праксе. Заштита и контрола уставности и законитости је нужна у сваком, па и најдемократскијем друштву, јер у свим системима и друштвима постоје субјекти који повређују, крше и деградирају устав и законе. Повреде устава могу бити бројне и разноврсне, те је нужно да постоје одговарајући органи, правни институти и методе којима се друштво (држава) може ефикасно супротставити носиоцима повреда и кршење устава и закона.

Теоријски је занимљиво, а у пракси веома значајно како се и у којој мјери прихвата и поштује устав и како се остварују права и слободе људи утврђене уставом. Ако се примјењује и поштује устав (и закон), стварају се услови за хармоничан правни поредак и систем, тј. укупни друштвени живот људи постаје хуман, сигуран и хармоничан, али и обратно. Очигледно је да је остваривање уставности и законитости кључна претпоставка за изградњу и постојање хармоничног правног поретка и система. То значи да је остваривање уставности и законитости основа изградње и функционисања правне државе и владавине права.

Конституисањем демократских уређења, формирањем модерних парламената, настанком прогресивних политичких партија и странака, као и енергични захтјеви за остваривање права и слобода грађана, условили су неодложно формирање ауторитативне институције која ће вршити контролу и заштиту уставности и законитости. У почетној фази (настанком грађанског друштва) била је је то парламентарна контрола, затим редовна судска, па политичкоправна и, коначно (од двадесетих година прошлог вијека) уставносудска контрола и заштита - као до сада најбољи облик заштите и контроле. И у Босни и Херцеговини је прихваћена и Уставом утемељена уставносудска контрола уставности и законитости, која се остварује путем уставних судова.

Радам ће бити истражени и обухваћени бројни правни, политички, државноправни, организациони, процесни и други елементи који ће избором и коришћењем адекватних метода чинити предмет и садржај овог рада.

¹ Лукић, др Радомир: Методологија права, Сабрана дјела, Београд, 1977, стр. 44-45.